

אורי אבנרי: אני מגיב על דברי שריהחוק.
היו"ר רות הקטין: הכנסת דנה בעניין מסור ייס. כאשר הכנסת דנה בעניין מסויים, אפשר לסטות במקצת מהנושא, אבל אי אפשר לעלות על הבמה ולנאום נאום ביקורתי על ספר שיצא לאור. אני מבקשת להתייחס לנושא.
אורי אבנרי: אזלי לא הקשבת, אזלי לא היתה לך הזדמנות להקשיב, לכל מה שאמרת רק עכשיו. אני מגיב על נאומו של שריהחוק בפתיחת הוויכוח הזה, שקטעים ממנו קראתי כרגע.

נקודות אור רבות

מאז שחר ההיסטוריה היה קיים הסימביוזיס הערבי-עברי והמוסלמי-יהודי.
 היילים עבריים, בפקודת המלך אחאב, וחילים ערביים, בפקודת השייך גינדיבו, לחמו שכמאל-שכמ נגד עריצות אשור, בקרב של כורכ.
 מלחמת השיחור של המכבים היתה קשורה בברית עם ממלכות ערב בדרום.
 וגדול החוקרים של ימינו, שלמה דוד גויטיץ, קובע בספרו 'יהודים וערבים':
"על כן אין זה מפתיע שבכל מקום, וביחוד בארץ-ישראל, בסוריה ובספרד, עזרו היהודים באופן פעיל לכוששים המוסלמים ונחשבו עליהם כבעלי-בריתם."

הספר מונח לפני. זהו ספר שריהחוק הזכיר אותו ב' קריאת-הביניים שלו. אילו היה לי זמן, הייתי קורא באוזני כבוד שריהחוק כמה עמודים נוספים מהספר.

אבא אבן: זה לא העיקר בספר!
אורי אבנרי: יכול להיות ויכוח על השאלה מהו העיקר בספרו של מלומד. אני טוען שהעיקר בספר הזה הוא שבסימביוזיס היהודי-ערבי גבר האור בהרבה על הצללים, שהחויב היה בהם העיקר. גויטיץ אינו מעלים את נקודת-הצל שהיה, ואיש אינו מכחיש אותן. אך נקודות-האור היו רבות הרבה יותר.

מדוע לסלק את ההיסטוריה

השפעת הגומלין בין תרבויות היהדות והאיסלאם בימי הביניים היתה עצומה. יהדות-ערב תרמה תרומה רבה ל-

בעניין זה הסכים עימי אפילו אבא אבן. הוא פתח את דברי התשובה שלו, בסוף דיון זה, במילים:
אבא אבן: המצוקה שאנו מדברים עליה מחייבת טיפול מדיני נמרץ. מה שאפשר לעשות בחיכוחים פומביים הוא בגדר של הפגנת הודעות והודעות עם גורלם של אחינו. דחקא משום כך אינני יכול להסתיר את אכזבתי על ש' מיספר יותר גדול מחברי-הכנסת לא ראה אפשרות לנכוח בדיון זה, ולהעניק להודעותינו סמליות מכובדת ומרשימה. **אורי אבנרי:** נכון מאד!

ה'הטעון מעביד אותך על דעתך!'

אולם ההסכמה בין אבן ובני ננעה לנקודה זו בלבד. כבר לפני כן אירעה בינינו התנגשות חמורה למדי. מקורה היה בדברי-הפתיחה של אבן לוויכוח זה, דברים שהסתייגתי מהם בהריפות:

אורי אבנרי: הייתי אחד היוזמים של דיון זה. אך במהלכו שאלתי את עצמי לא פעם אם לא טעיתי ביוזמה זו. כי במקום הדיון השקול, הנוקב, האחראי, בבעייה הז' ממאירה של מצב היהודים בחלק מארצות-ערב, באה אצל גואמים מסויים השתפכות מוזכיסטית, והתפרצות של שנאה שלוחת-רסן.

פתח בכך שריהחוק עצמו, כאשר נשא נאום שרק חלק ממנו היה מוקדש לדיון ענייני בנושא החיכוח, בעוד שב' מרכזו עמדה סקירה פסבדו-היסטורית, שהגיעה למסקנה המופלגת, שמעולם לא היו יחסים טובים בין יהודים ו' ערבים, וכי אין שחר לדעה המקובלת, האומרת את ההיפך.
אבא אבן: לא אמרתי זאת. זה כמו כל הצי' טוטים שג'!

אורי אבנרי: הסטנוגרמה של דבריך מונחת כאן לפני. אקרא מתוכה את הדברים מילה במילה. שריהחוק אמר: "יש לציין את האמת, כי הצללים היו תמיד מרובים מן האור. אין שחר היסטורי ומדעי לדעה כאלו היחסים בין יהודים וערבים היו בעיקרם טובים, עד אשר באו המאבקים בין תנועות לאומיות, במאה העש' רים, וקלקלו כביכול את שורת השילוב."

אדוני שריהחוק, אתה אחד מגדולי הפרקלי' טים בדורנו. אך אתה דוקה במחזה המקצועית של הפרקליטים. הזדהותיתר עם הטענות של הרגע מעבירה אותך לא פעם על דעתך.

אבא אבן: תקרא את הספר של גויטיץ!
אורי אבנרי: במיקרה אני מחזיק כאן את ה' ספר של גויטיץ ביד. אני אתייחס אליו בהמשך דברי!

אינני יודע מה היא מומחיותך בהיסטוריה של העמים השמיים, אשר בלשונותיהם אתה בקי בצורה כה מזהירה.
אבא אבן: על זה כתבתי שלושה ספרים!
אורי אבנרי: זו התשובה.

אך אני יודע שקביעתך הפסקנית עומדת בניגוד משוע לדעת גדולי החוקרים בעולם וב'ישראל, וגולשת לפובליציס' טיקה אופנתית וחלגנית, שפשתה לאחורנה ב'ישראל. ודי להזכיר מאמר אחד, מב'יש ומחריד, שהתפרסם לאחרונה בעתון נפוץ ב'ישראל, המתאר את הנביא מוחמד, אחת המדמויות הגדולות של האנושות בכל הדורות, כתגרון אפי' לפטי, פלגיאטור, מלה-גמלים נבער, שגנב את סיפורי המיקרא והפך אותם לסיפורים דבית-רבן.

הכוונה היא לקוראן, ספר המקודש כמעט על חצי מיליארד בני-אדם!

היו"ר רות הקטין: חברי-הכנסת אבנרי, דר' מני שטכחת את הנושא.
אורי אבנרי: אני מגיב במישרין על נאום-הפתיחה של שריהחוק. אני מוחה על המינהג המור' של כמה יושבות-ראש, בזמן האחרון, להתערב ב' דברי הנואמים.
היו"ר רות הקטין: לפי התקנון, חברי-כנסת צרי' לדבר לנושא.

* התכונתי מראש לתגובות השר, והייתי מוכן להן, אגב, משום-מה לא נרשמו ווב חילופי-הדברים בינו ובני, בעת הנאום, בפרוטוקול הרשמי. אזלי מפני שהקצרנית לא קלטה את רוב קריאות-הביניים, שהשר קרא אותם ממקומו.

כירונן ירושוליים רידי הצלרונים

הקרב על האשורים*

שנים, כנהוג בכרית-המועצות, או ב' מיניסטר' יון האמת" של הספר "1984"?

"מיונה מבוקפקת לנץ מופגן"

אולם לא רק על האמת ההיסטורית אני חס, כבוד השר. יש לוויכוח זה צד מעשי ביותר.

כל מיתוס משפיע על המעשה. כל תיאור של העבר משפיע על עיצוב העתיד.

כשיוצרים מיתוס של ידיות ישראל-ערב, כמו תור-הזהב בספרד, מיתוס המעורן באמת, הרי משפיעים על תודעת שני העמים ומכשירים את הקרקע הנפשית לשלום בעתיד. כשיוצרים מיתוס של שנאה, הורסים את הנכונות לשלום בקרב שני העמים כאחד.

כשעושה זאת השר אבא אבן, הרי זה שלב נוסף במייאמורפוזיס שדו, מיונה מפוקפקת לנץ מופגן.

הרי זה מוכיח שוב כי אין הוא ערוך לשלום, שאין דעתו נתונה לשלום, שאין תודעתו מופנית אל השלום של מאחר — אלא רק לניהול המלחמה המדינית והפסיכוכ' לוגית של היום, תהיה חשיכותה אשר תהיה.

"פרקי-זוהר שיש להעלותם בזכרוננו..."

אחרי נאום-זה שלחתי לאבן את תוכנית-השלום המפורטת שלנו (כתשובה על טענתו הקודמת כי מעולם לא ראה אותה). צירפתי לכך כמה הערות להשלמת הוויכוח על ה' היסטוריה היהודית-ערבית. בין השאר הזכרתי לו את נאומו האחרון של חיים ארלוזורוב, בו אמר שהוא כופר בסענה כי "מה שטוב לארץ-ישראל רע לפלסטין, ומה שטוב לפלסטין רע לארץ-ישראל". הוספתי כמה הערות על חשיבות המיתוס לעיצוב עתיד היחסים בין שני העמים.

איני יודע אם הדברים שיכנעו את השר, אך על כל פנים הוא טיים את הוויכוח בנימה שקולה הרבה יותר. בדבריי הסיכום שלו התייחס לדברי ואמר:

אבא אבן: ... אינני סבור שזהו נושא שראוי ורצוי שנהיה מתפלמסים בו. בכל זאת אעיר הערה לגבי המניעים שהביאו אותי לידו ציון כמה עובדות היסטוריות, או הערכות היסטוריות.

הפגישה בין שני העמים האלה היא פרשה מסובכת מאוד, ויש בה, על פני השטח ההיסטורי כולו, יותר דמעות מאשר שמחה. על כך מאוחדים כל המקורות. ייתכן כי ראשיתה של הטררגדיה היא בכך שהקוראן והספרות הקלאסית אינם נוחים דחקא לראיה חיובית ועלולה של החוויה היהודית. היו גם פרקי-שיתוף, פרקי-כבוד, ומהם יש לשאוב השר ראה לקראת העתיד.

אולם הצורך בציון מדויק של הרקע ההיסטורי נובע מן הצורך להכיר כי המאבק בין שני העמים הללו, בין מדינת-ישראל לבין העם הערבי, הוא מעיקרו מאבק פסי' כולוגי, נפשי, רוחני. אין פה התנגשות של אינטרסים. יש בו תחום של התכרות וחוסר-הערכה, לפעמים הדדי, לאמור: ששרשי המתיחות הם עמוקים ביותר.

אדם יתקשה למצוא בכל הספרות הערבית ספר המתאר את החחיה היהודית תיאור חיובי. וייתכן כי אני שגיננו באשר לא הבטחנו שיהיה בנמצא ספר ערבי המתאר את מניעה וחשבונה של מדינת-ישראל תיאור חיובי. עובדה היא שהעם היהודי ב'ישראל נהג להשתקף באספקלריה של התודעה הערבית השתקפות שלילית, למרות פרקי-הזוהר שבהחלט יש להעלותם על זכרוננו.

... החחיה הזאת של יהודים באותן מדינות אין לה שום אפשרות של קיום והמשך. לא רק בגלל מה שקרה לאח' רונה, אלא בגלל עומק שורשי הבעייה בהיסטוריה הנפשית של שני העמים. השותפות והאחחה יכולות להתקיים רק בין מדינות שחת וריבוניות.

מכיון שהסכמתי למסקנה המעשית — שהפתרון היחידי, שנתור עתה לבעיית היהודים מצריים, עיראק וטוריה, הוא הגירה — הצטרפתי להצעת-הסיכום שנוסחה ברוח זו. נדמה לי שהיתה זאת הצעת-ההחלטה הראשונה בתולדות הכנסת שבה הופיע שם סיעת העולים הזה — כוח חדש בצד סיעות מע'י, גח'ל וכז', בין שמות מציעות. רק רק'יח נמנעה. פרט מעניין: הצעת-הסיכום זו, שסיגנונה המאופק והאח' ראי עמד בסתירה כה בולטת לחלק מן הוויכוח שקדם לה, נוסחה בידי השר מנחם בגין.

נגיב עם הרב הראשי*

איסלאם, ואילו הדת היהודית והלשון העברית של ימינו כלל לא יתארו בלי התרומה העצומה שקיבלו מידי תר' בות האיסלאם. די להזכיר את שמו של הרמב"ם, הפילוסוף היהודי, ידידו של גדול מצביאי ערב, צלאח א-דין.

ידידות זו לא היתה אלא השלמה לברית-הדומים של לוחמים מוסלמים ויהודים, שעמדו יחד מול הכובש הצלבני, שנמבחו יחד בחוצות ירושלים, שהגנו יחד על חיפה, הגנה שזכתה בתהילת דורות.

ואם באים אחרנו לסקור את המצב הקודר הנוכחי של היחסים בין שני העמים, האם נשכח כי עוד לפני עשרים וחמש שנים ב'ירך ראש ממשלת מצריים, חאסם באשא, את התומרת הפילהרמונית שלנו, כשהופיעה תחת חסותו ב' קהיר; וכי לפני 16 שנים בלבד הקפיד נשיא מצרים, הגנרל נגיב, בראשית המהפכה, לבקר אישית בכית-הכנסת, כדי לברך את יהודי מצריים בראש-השנה?

אם כן, מדוע לסלק את ההיסטוריה? האם רק מפני שנוח לך, אדוני שריהחוק, לסתור טענה המופיעה כאיזה שהוא נאום תעמולה ערבי? האם נשכתב את ההיסטוריה כל כמה

* הנשיא נגיב (שמאל) בצד ראשי הדתות של מצריים ב' שנת 1953. קיצוני מימין, חצי חתוך, הרב הראשי של מצריים.